

PROCEDUREBLAD BEHANDELING RAADSVOORSTEL

HET COLLEGE VERZOEKT U DIT RAADSVOORSTEL TE BEHANDELEN

ONDERWERP	: Nieuw evenwicht in exploitatie Sportbedrijf Raalte BV		
ZAAKNUMMER	: 20-2020	GERELATEERDE ZAAK	: 102099-2019
B&W VERGADERING	: 7 januari 2020		
AGENDACOMMISSIE	: 16 december 2019		
RAADSVERGADERING	: 16 januari 2020		
PORTEFEUILLEHOUDER	: dhr. F. (Frank) Niens, dhr. D. (Dennis) Melenhorst		
BEHANDELEND AMBTENAAR	: Klazien Hoekstra, Egbert Nijenbanning telefoon: 0572-347799, e-mail: klazien.hoekstra@raalte.nl en egbert.nijenbanning@raalte.nl		
FATALE TERMIJN(EN)	:		

BIJLAGE(N):

(beslisdocumenten die meegezonden moeten worden)

1. Synarchis: Bedrijfseconomisch-Commercieel onderzoek Sportbedrijf Raalte BV
2. Schriftelijke beantwoording vragen tijdens de Rond de tafel op 10-12-2019

RAADSVOORSTEL

RAADSVERGADERING : 16 januari 2020

ZAAKNUMMER : 102099-2019

GERELATEERDE ZAAK : 100677-2019

ONDERWERP : Nieuw evenwicht exploitatie Sportbedrijf Raalte BV

VOOR INFORMATIE : Klazien Hoekstra
telefoon: 0572-347606, e-mail: klazien.hoekstra@raalte.nl

Gebruikte Afkortingen

AVA = Algemene vergadering van Aandeelhouders
BBV = Besluit begroting en verantwoording
P&C = Planning en Control
RvC = Raad van Commissarissen
SBR = Sportbedrijf Raalte BV
SPUK = Specifieke Uitkering (compensatie aan gemeenten vanwege BTW vrijstelling Sport)
TCO = Total Cost of Ownership

SAMENVATTING

Op 10 december 2019 hebben wij met u tijdens de Rond de tafel gesproken over de uitkomsten van het bedrijfseconomisch en commercieel onderzoek bij het SBR en mogelijke oplossingsrichtingen om weer tot positieve exploitatieresultaten te komen. In dit raadsvoorstel zijn uw vragen en suggesties wat betreft oplossingsrichtingen meegenomen. Ons voorstel is dat het SBR alle drie scenario's voor resultaatverbetering uit het onderzoeksrapport doorvoert en de gemeente de (restand) verliezen van 2019 tot en met 2022 compenseert, een maximale geoormerkte bijdrage beschikbaar stelt voor de afbouw van de formatie en vanaf 2020 de indexering van de exploitatiebijdrage in lijn brengt met de autonome kostenstijgingen bij het SBR. Wij vragen u om hiervoor middelen beschikbaar te stellen ten laste van de algemene middelen (€ 246.000 en maximaal €155.000) en door verwerking in de jaarrekening 2019 (€ 113.000). *

Wanneer SBR en gemeente dit voorstel uitvoeren, behaalt het SBR vanaf 2023 weer positieve exploitatieresultaten (€ 62.000 in 2023). Wanneer het SBR weer positieve resultaten behaalt, kan de Risicovoorziening Nieuw Tijenraan van € 400.000 geleidelijk vrijvallen naar de algemene middelen en kunnen de verliescompensaties door het SBR worden terugbetaald zodra deze weer voldoende weerstandsvermogen heeft opgebouwd.

* Zie voor een specificatie de tabel bij de 'Samenvatting kosten en dekkingsvoorstel' in de paragraaf Financiën

BESLISPUNTEN

1. Kennis te nemen van de inhoud van het bedrijfseconomisch-commercieel onderzoek en in te stemmen met de uitvoering van alle drie scenario's, die hierin worden geschetst om het bedrijfsresultaat van het SBR te verbeteren.
2. Het SBR in 2020 tot en met 2022 een eenmalige vergoeding te geven om in 2020-2023 alle drie scenario's te kunnen uitvoeren. Deze vergoeding bestaat uit € 246.000 compensatie voor de restverliezen in 2020-2022 en een maximale, geoormerkte bijdrage van € 155.000,- voor de natuurlijke afbouw van de formatie.

3. De indexering van de exploitatiebijdrage met ingang van 2020 te bepalen op basis van de werkelijke indexontwikkelingen van de kosten (loon-huur-overige kosten) en van de baten (maatschappelijke en markttarieven) en de aangepaste indexering te dekken via de bestaande stelpost loon- en prijsstijging.
4. De exploitatiebijdrage 2019 eenmalig te verhogen met het verwachte exploitatieverlies 2019 van het SBR van € 325.000 en dit bedrag volgens het dekkingsvoorstel voor € 212.000 ten laste te brengen van bestaande middelen en voor € 113.000 te verwerken in de jaarrekening 2019.
5. In te stemmen met de dekking van de beslispunten 2, 3 en 4 en deze te verwerken in de zomernota 2020 respectievelijk de kadernota 2021-2024 en de jaarrekening 2019, overeenkomstig de tabel onder het kopje 'Samenvatting kosten en dekkingsvoorstel' in de paragraaf Financiën van het raadsvoorstel.

INLEIDING

Op 10 december 2019 hebben wij met u tijdens de Rond de tafel gesproken over de uitkomsten van het bedrijfseconomisch en commercieel onderzoek bij het SBR en mogelijke oplossingsrichtingen om weer tot positieve exploitatieresultaten te komen. Tijdens dit gesprek hebben wij u op twee vragen schriftelijke antwoorden toegezegd. Deze vragen zijn:

1. Welke inschattingen c.q. welke uitgangspunten zijn gekozen bij de TCO voor Tijenraan?
2. Hoe moet artikel 7.6 van de Beheer- en exploitatieovereenkomst worden uitgelegd?

De antwoorden vindt u in bijlage 2. bij dit voorstel.

Verder gaat het SBR bij het opstellen van het Plan van aanpak in het bijzonder aandacht besteden aan uw volgende twee verzoeken:

- Kijken voor welke werkzaamheden het SBR meer gebruik kan maken van vrijwilligers van de sportverenigingen;
- Onderzoeken of de resultaatverbetering door verlaging van de wekelijkse openingsuren voor recreatief zwemmen met 10 uur op een andere manier kan worden bereikt.

BEOOGD EFFECT

Een duurzaam, gezond Sportbedrijf Raalte BV met een adequaat aanbod van faciliteiten, activiteiten en ondersteuning/advisering voor sportverenigingen, inwoners en bedrijven.

ARGUMENTEN

1.1 uit benchmark- en marktanalyse blijkt dat het SBR met deze aanpassingen in de bedrijfsvoering de maatschappelijke opdracht met sterk verbeterde bedrijfsresultaten kan invullen.

De maatschappelijke opdracht van de gemeente aan SBR is tweeledig:

1. SBR is verantwoordelijk voor het beheer en de exploitatie van een belangrijk deel van de sportaccommodaties in de gemeente Raalte. Het betreft zowel zwembaden, binnensportaccommodaties als buitensportaccommodaties. (Zie voor een overzicht pagina 34 van het Synarchis rapport)
2. Het Sportbedrijf draagt zorg voor de sportontwikkeling en sportstimulering binnen de gemeente.

Onderzoeksbureau Synarchis heeft voor SBR een meerjaren exploitatiebegroting 2019-2023 opgebouwd waarin drie scenario's voor aanpassingen in de bedrijfsvoering zijn verwerkt, die leiden tot een verbetering van het exploitatieresultaat. Het ene scenario sluit het andere niet uit. Hierdoor cumuleert de verbetering van het exploitatieresultaat bij uitvoering van alle drie scenario's.

De scenario's zijn:

Scenario 1: Optimalisatie bedrijfsvoering SBR bij ongewijzigde openingsuren en taakstelling

• Formatieafbouw met 3,8 fte	€ 248.000
• 10.000 extra recreatieve en doelgroep- zwimmers	- 60.000
• Lichte stijging commerciële verhuur	- 15.000
• Meer evenementen en reclame Tijenraan	- 10.000

€ 333.000

Scenario 2: Extra commerciële en verhuur kansen

• Schoolsportdagen en bedrijfs/kinderfeesten	€ 8.000
• Additionele verhuur ruimten (bovenop taakstelling in scenario 1.)	- 8.000

€ 16.000

Scenario 3: Schrappen van onderbezette openingsuren en verhoging markttarieven

• Doordeweeks 10 laag bezette openingsuren minder voor banenzwemmen.	€ 33.000
• Stijging markttarief voor recreatief zwemmen	- 50.000

€ 83.000

Uitvoering van alle drie scenario's geeft *bruto* een resultaatverbetering in 2023 ten opzichte van 2019 van € 432.000. (€ 333.000 + € 16.000 + € 83.000) De bruto resultaatverbetering is exclusief de exploitatiebijdrage, het indexeringsgat en de SPUK. Zij hebben samen een nivellerend effect op de brutoresultaatverbetering. De *netto* verbetering van het bedrijfsresultaat is daardoor lager en gaat van € 285.000 verlies in 2019 naar € 141.000 verlies in 2023 (Zie pagina 33 Synarchis rapport)

2.1 *Dit geeft SBR de rust, tijd en flexibiliteit om de aanpassingen in de bedrijfsvoering door kunnen te voeren, die nodig zijn om de resultaatverbetering van de scenario's 1 tot en met 3 te bereiken.*

Directie en RvC van het SBR willen de begrote resultaatverbetering in 2023 van de scenario's 1. tot en met 3. halen en daarvoor aanpassingen in de bedrijfsvoering gaan doorvoeren. Zij komen in het eerste kwartaal 2020 met een plan van aanpak.

Om te kunnen slagen in hun aanpak tot resultaatverbetering, vinden zij rust in de organisatie, zowel financieel als onder het personeel, een belangrijke voorwaarde. Financiële rust in de zin van dat er in 2020-2023 geen afleidende (overlevings)zorg is over de tussentijdse verliezen.

De maatregelen om de kansen en besparingsmogelijkheden te verzilveren, hebben immers niet meteen in 2020 hun volledige effect en de winstreserve van het SBR is vrijwel uitgeput. (Zie ook argument 4.1)

Voor het personeel hechten SBR en wij eraan, dat de afbouw in formatie via natuurlijk en/of vrijwillig verloop en taakverschuiving kan plaatsvinden. Van de te reduceren formatie gaat één medewerker in 2020 met pensioen en in 2023 gaan nog drie medewerkers. De formatiereductie kan daardoor in ieder geval met de aanstaande pensioneringen behaald worden. Alleen wordt de besparing dan in een ander tempo opgebouwd dan in de begroting van Synarchis is opgenomen. (Synarchis 25%-25%-25%-25% versus SBR: 25%-0%-0%-75%,)

Wanneer er ook vrijwillig verloop onder het personeel ontstaat, kan de formatiereductie misschien wel sneller plaatsvinden, alleen is dat niet met zekerheid te begroten. Als het vrijwillig verloop zich niet voordoet of niet op de functies waar formatiereductie mogelijk is, betekent dit een extra verlies in 2021 en 2022 voor SBR ten opzichte van de begroting van Synarchis.

Daarom stellen wij het volgende voor:

1 - een vergoeding voor de resterende verliezen 2020-2022
€ 246.000 *

2 - een maximale, geormerkte bijdrage om de formatie via
natuurlijk verloop te kunnen afbouwen

- 155.000 **

Totaal eenmalige vergoeding

€ 401.000

* Zie voor de opbouw van dit bedrag de paragraaf Financiën.

** Dit bedrag is gebaseerd op de gebruikelijke regeling bij formatieafbouw zoals die ook is toegepast bij uw besluit om Hoogerheyne te verzelfstandigen. De regeling is een aflopende bijdrage van 100%-75%-50%-25% voor de taakstelling die nog niet is gerealiseerd. In onderstaande tabel ziet u hoe het bedrag van € 155.000 is bepaald. Het verschil met de bijdrage voor Hoogerheyne is dat we per jaar gaan afrekenen op basis van de formatieafbouw, die daadwerkelijk is gerealiseerd tot maximaal het jaarbedrag. Daarom is € 155.000 een maximumbedrag.

	2020	2021	2022	2023	Totaal
Formatieafbouw Synarchis	62.000	124.000	186.000	248.000	620.000
Verwachte gerealiseerd	0	62.000	124.000	186.000	372.000
Niet gerealiseerd	62.000	62.000	62.000	62.000	248.000
Compensabel *	100%	75%	50%	25%	
Bijdrage tbv formatieafbouw	62.000	46.500	31.000	15.500	155.000

3.1. hierdoor wordt het "indexeringsgat" in de (toekomstige) exploitatieresultaten gedicht

In het Synarchisrapport en de raadsinformatienotitie heeft u kunnen lezen dat het exploitatieresultaat van het SBR negatief wordt beïnvloed door een "indexeringsgat". Het "indexeringsgat" komt doordat de autonome stijging van de kosten – vooral van de personeelskosten, die een substantieel deel van de exploitatielasten vormen– hoger is dan de indexering van de baten, in het bijzonder van de exploitatiebijdrage.

Het onderzoek van Synarchis heeft uitgewezen dat het nadelig effect van het indexeringsgat op het bedrijfsresultaat van het SBR, groeit naar € 203.000 in 2023 als we dit niet repareren. (Zie pagina 26 van het Synarchis rapport)

Dit groeiend nadelig effect op de toekomstige exploitatieresultaten kan worden voorkomen door vanaf 2020 de indexering van de exploitatiebijdrage vast te stellen op het verschil tussen de werkelijke kostenstijgingen en de indexering van de maatschappelijke en markttarieven. Het is vanuit maatschappelijk oogpunt namelijk niet wenselijk om de maatschappelijke tarieven voor sportverenigingen en scholen met hetzelfde percentage te verhogen als de autonome kostenstijgingen. (zie ook kanttekening 3.1) Dit betekent dat we vanaf 2020 de exploitatiebijdrage met een hoger bedrag gaan indexeren. Deze hogere indexering kunnen we dekken uit de bestaande stelpost voor loon- en prijsstijging. Zie voor verdere toelichting van dit dekkingsvoorstel ook de paragraaf Financiën.

4.1 de winstreserve van SBR kan het verwachte verlies in 2019 niet ondervangen

SBR verwacht voor 2019 opnieuw uit te komen op een verlies van € 325.000. Dit is iets hoger dan Synarchis voor 2019 heeft begroot. Dat komt omdat Synarchis al uitgaat van een aantal taakstellende kostenbesparingen voor accountant-ict etc. in 2019. SBR kan deze besparingen dit jaar niet meer realiseren.

De winstreserve van SBR bedraagt € 50.000. Daarmee kan SBR niet zelf het verlies van 2019 opvangen. Het voorstel is om het verlies 2019 te compenseren en hiervoor in ieder geval het restant van de "Bestemmingsreserve aanloopverliezen Nieuw Tijenraan" te gebruiken. Zie bij "Financiën" hoe dit in de jaarrekening 2019 kan worden verwerkt.

5.1 dit zijn de geëigende momenten in de P&C-cyclus

Zie de paragraaf Financiën.

KANTTEKENINGEN

1.1 door scenario 3. wordt het aanbod recreatief en lezwemmen iets beperkter en/of duurder, maar dit is op grond van markt- en benchmarkanalyse nog steeds een goede invulling van de maatschappelijke opdracht.

De gemeente stelt de maatschappelijke huurtarieven vast, die SBR in rekening moet brengen bij scholen en sportverenigingen.

Het SBR bepaalt zelf de markttarieven zoals de toegangsprijzen voor recreatief en lezwemmen. Uit de marktanalyse van Synarchis blijkt dat in het concurrentiegebied de gemiddelde toegangsprijs voor recreatief zwemmen € 5,55 bedraagt (pagina 11 van het Synarchis rapport). Bij een geleidelijke verhoging van het tarief voor recreatief zwemmen van € 4,10 naar €5,00 zit het SBR nog steeds op een toegangsprijs die onder de gemiddelde toegangsprijs zit.

SBR zit met de prijs voor lezwemmen van € 9,94 licht boven de gemiddelde marktprijs van € 9,78. Toch ziet Synarchis potentie in een eenmalige verhoging van 5% in het tarief voor lezwemmen naar € 10,45 vanwege de hogere tarieven bij de directe concurrenten, zwemschool de Walvis - €10,69 en Vital Centre - € 11,06. (Zie pagina 11 van het Synarchis rapport)

Verder blijkt uit de benchmark dat het gemiddeld aantal openingsuren voor recreatief zwemmen op 31 uur per week ligt, terwijl het aanbod in Tijenraan 48 uur per week is (Zie pagina 18 van het Synarchis rapport). Wanneer het aantal wekelijkse openingsuren voor recreatief zwemmen wordt verlaagd naar 38 uur per week, blijft het aanbod boven het benchmark gemiddelde.

Bovendien gaat het SBR bij het opstellen van hun plan van aanpak ook bekijken in hoeverre met andere mogelijkheden voor het beperken van de openingsuren voor recreatief zwemmen, tot eenzelfde resultaatverbetering kan worden gekomen. Daarbij wordt gedacht aan beperking of geen openingsuren tijdens feestdagen waarvan ervaringscijfers aantonen dat er dan weinig bezoekers zijn, terwijl deze openingsuren door de toeslagen extra duur zijn in personeelskosten.

3.1 maatschappelijke tarieven verhogen is ook een optie, maar heeft meer risico van vraaguitval.

Het is een optie om in plaats van een aanpassing – lees verhoging - van de indexering van de exploitatiebijdrage, de maatschappelijke tarieven te verhogen. Een even hoge inkomstenstijging uit de verhuur aan (sport)verenigingen en scholen vraagt een tariefstijging van 15-20%. Doordat de huidige maatschappelijke tarieven bij sommige verenigingen al zwaar op hun exploitatie drukken, ligt vraaguitval op de loer. Bovendien betekent vraaguitval extra tariefstijging voor de verenigingen en scholen die blijven huren, om toch voldoende extra inkomsten te kunnen verwerven. Dat is in dubbel opzicht een ongewenst maatschappelijk effect.

FINANCIËN

In deze financiële paragraaf worden de volgende onderdelen uitgewerkt:

- Dekkingsvoorstel voor geprognosticeerd verlies SBR 2019;
- Dekkingsvoorstel resultaten Meerjarenbegroting 2020-2023 Synarchis;
- Structuurlle ontwikkeling exploitatiebijdrage 2020-2023
- Vrijval Risicovoorziening Nieuw Tijenraan.
- Terugbetalen verliescompensaties door SBR bij voldoende weerstandsvermogen

Dekkingsvoorstel voor geprognosticeerd verlies SBR 2019

In het Synarchis rapport is voor 2019 een prognose opgenomen van € 285.000 negatief. Inmiddels is deze prognose door SBR bijgesteld naar € 325.000 negatief. Volgens de begrotingsvoorschriften (BBV) dient de gemeente dit financieel resultaat te verwerken in de jaarrekening 2019. Voorgesteld wordt om reserve aanloopverliezen Nieuw Tijenraan (actueel saldo is € 66.000) aan te vullen tot € 325.000. De aanvulling ad € 259.000 kan voor € 146.000 gedekt worden ten laste van de bestaande stelpost loon- en prijsstijging en voor € 113.000 worden verwerkt in de rekening 2019.

Dekkingsvoorstel resultaten Meerjarenbegroting 2020-2023 Synarchis

In de rapportage van Synarchis is de volgende meerjarenbegroting opgenomen (Zie pagina's 26 en 33 van het Synarchisrapport)

Uitkomsten Synarchis

	2020	2021	2022	2023
Totaal baten	3.009.000	3.003.000	2.942.000	2.967.000
Totaal lasten	3.355.000	3.293.000	3.231.000	3.169.000
Subtotaal resultaat	-346.000	-290.000	-289.000	-202.000
Indexering baten	41.000	84.000	128.000	186.000
Indexering lasten	99.000	197.000	294.000	389.000
Subtotaal indexering	-58.000	-113.000	-166.000	-203.000
Resultaat	-404.000	-403.000	-455.000	-405.000
Uitkering spuk	150.000	155.000	160.000	165.000
Resultaat incl. spuk	-254.000	-248.000	-295.000	-240.000
Scenario 2	8.000	16.000	16.000	16.000
Scenario 3	38.000	64.000	72.000	83.000
Resultaat	-208.000	-168.000	-207.000	-141.000

Om de vertaling naar een dekkingsvoorstel volgens de richtlijnen van de gemeentelijke begroting te kunnen maken, dient er een aanpassing in de begrotingscijfers van Synarchis uitgevoerd te worden. In de gemeentelijke begroting worden namelijk alléén de bedragen van het begrotingsjaar geïndexeerd. Concreet betekent dit, dat we de indexering uit de begroting van Synarchis verwijderen. Dit geeft het volgende beeld:

	2020	2021	2022	2023
Resultaat cf rapportage Synarchis	-208.000	-168.000	-207.000	-141.000
Correctie indexering tbv gemeentelijke begroting	-58.000	-113.000	-166.000	-203.000
Resultaat na correctie indexering	-150.000	-55.000	-41.000	62.000

Reguliere begrotingsproces voor 2021 en verder

De verwerking van de aangepaste indexering verloopt na 2020 via het reguliere begrotingsproces. De aangepaste indexering wordt gedekt met de stelpost loon- en prijsstijging.

Zomernota 2020

De volgende bedragen worden in de Zomernota 2020 als volgt verwerkt:

- De compensatie van het negatieve effect van de indexering van 2020 van € 58.000 wordt gedekt uit de stelpost loon- en prijsstijging.

- b) Het resterende verlies 2020 van € 150.000 wordt ten laste van de algemene middelen gebracht.
- c) Het bedrag ad € 155.000 benodigd om het sportbedrijf de mogelijkheid te geven om via natuurlijk verloop tot en met 2023 de formatie aan te passen naar de streefformatie wordt ten laste van de algemene middelen gebracht

Kadernota 2021-2024

De restantverliezen in 2021 en 2022 van € 55.000 en € 41.000 worden verwerkt in de kadernota 2021-2024.

Samenvatting kosten en dekkingsvoorstel

Hieronder een overzicht van de benodigde bijdragen aan het SBR en hoe wij deze kosten kunnen dekken.

Kosten		Dekking	
Omschrijving bijdrage aan SBR	Bedrag bijdrage SBR	Uit bestaande middelen	Uit nieuw beschikbaar te stellen middelen te verwerken tijdens P&C cyclus
Verliescompensatie 2019	€ 325.000	€ 146.000 stelpost loon en prijscompensatie € 66.000 reserve aanloopverliezen Tijenraan	€ 113.000 jaarrekening 2019
Verliescompensatie 2020	€ 150.000		€ 150.000 zomernota 2020
Verliescompensatie 2021	€ 55.000		€ 55.000 kadernota 2021-2024
Verliescompensatie 2022	€ 41.000		€ 41.000 kadernota 2021-2024
Geoomerkte maximale bijdrage formatie afbouw	€ 155.000		€ 155.000 zomernota 2020
Totalen	€ 726.000	€ 212.000	€ 514.000

Structurele ontwikkeling exploitatiebijdrage

In de informatienotitie die wij op 10 december 2019 met u hebben besproken is toegelicht dat sinds de start van het SBR in 2015 structureel € 553.000 is bezuinigd op de exploitatiebijdrage aan het SBR. (dit is exclusief de verhogingen sinds 2015 wegens indexering). In de meerjarenbegroting van Synarchis is uitgegaan van deze verlaagde exploitatiebijdrage in 2020-2023. Door met deze eenmalige bijdragen SBR in staat te stellen maatregelen door te voeren in de bedrijfsvoering, die weer tot positieve resultaten leiden, kunnen de eerder gerealiseerde structurele bezuinigingen op de exploitatiebijdrage in stand blijven.

Risicovoorziening Nieuw Tijenraan.

Deze voorziening is in 2018 gevormd om het risico van waardevermindering van het aandelenkapitaal van de BV Sportbedrijf te ondervangen. De voorziening bedraagt ultimo 2019 € 400.000. De voorziening kan bij een positieve ontwikkeling van de financiën geleidelijk vrijvallen naar de algemene middelen.

Terugbetalen verliescompensaties door SBR bij voldoende weerstandsvermogen

Wanneer het SBR een verlies niet zelf (helemaal) meer kan opvangen, kan de gemeente op grond van artikel 7.6 van de exploitatieovereenkomst naar eigen inzicht overgaan tot additionele financiering van een (restant) verlies. In de meerjarenbegroting van Synarchis wordt uitgegaan van een "nullijn" in de exploitatieresultaten. Wij vinden het van belang dat het SBR duurzaam, financieel gezond wordt en in de toekomst zelf weer een tegenvaller moet kunnen opvangen. Daarvoor moet SBR voldoende weerstandvermogen kunnen opbouwen. Wij stellen voor dat wanneer SBR weer een weerstandsvermogen heeft van minimaal 10% van de begrotingsomzet*, wij passende afspraken met SBR maken voor het terugbetalen van de ontvangen verliescompensaties voor 2019 tot en met 2022.

* Zie artikel 7.4 van de exploitatieovereenkomst.

Dat komt op dit moment neer op een weerstandsvermogen van ruim drie ton.

VERVOLG

Het SBR komt in het eerste kwartaal 2020 met een plan van aanpak hoe het uitvoering gaat geven aan de scenario's 1. tot en met 3. waarin in het bijzonder aandacht is besteed aan uw volgende twee verzoeken:

- Kijken voor welke werkzaamheden het SBR meer gebruik kan maken van vrijwilligers van de sportverenigingen;
- Onderzoeken of de resultaatverbetering door verlaging van de wekelijkse openingsuren voor recreatief zwemmen met 10 uur op een andere manier kan worden bereikt.

Als college gaan wij met de RvC aan de hand van kwartaalrapportages monitoren hoe de voortgang in het uitvoeren van het Plan van aanpak bij SBR verloopt en wat de effecten zijn op de resultaatverbetering.

Uw besluit en het plan van aanpak van SBR verwerken wij in de exploitatieovereenkomst en de prestatieafspraken met het SBR.

COMMUNICATIE

Dit voorstel is het resultaat van een intensief en zorgvuldig communicatie traject met directie, management en de RvC van het SBR. Daarin is ook naar afstemming gezocht tussen het bekendmaken bij het personeel van SBR van de uitkomsten van het onderzoek en hoe SBR hiermee aan de slag wil binnen de organisatie en het openbaar worden van dit voorstel.

Directie en RvC van het SBR hebben inmiddels het personeel op de hoogte gebracht.

BIJLAGEN (MEEGEZONDEN ALS BESLISDOCUMENT)

1. Synarchis: Bedrijfseconomisch-Commercieel onderzoek Sportbedrijf Raalte BV
2. Schriftelijke beantwoording vragen tijdens de Rond de tafel op 10-12-2019

Burgemeester en wethouders van Raalte,

de secretaris
Karin Cornelissen

de burgemeester
Martijn Dadema

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER

: 102099-2019

GERELATEERDE ZAAK : 100677-2019

De raad van de gemeente Raalte,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 7 januari 2020

Besluit:

1. Kennis te nemen van de inhoud van het bedrijfseconomisch-commercieel onderzoek en in te stemmen met de uitvoering van alle drie scenario's, die hierin worden geschetst om het bedrijfsresultaat van het SBR te verbeteren.
2. Het SBR in 2020 tot en met 2022 een eenmalige vergoeding te geven om in 2020-2023 alle drie scenario's te kunnen uitvoeren. Deze vergoeding bestaat uit € 246.000 compensatie voor de restverliezen in 2020-2022 en een maximale, geoormerkte bijdrage van € 155.000,- voor de natuurlijke afbouw van de formatie.
3. De indexering van de exploitatiebijdrage met ingang van 2020 te bepalen op basis van de werkelijke indexontwikkelingen van de kosten (loon-huur-overige kosten) en van de baten (maatschappelijke en markttarieven) en de aangepaste indexering te dekken via de bestaande stelpost loon- en prijsstijging.
4. De exploitatiebijdrage 2019 eenmalig te verhogen met het verwachte exploitatieverlies 2019 van het SBR van € 325.000 en dit bedrag volgens het dekkingsvoorstel voor € 212.000 ten laste te brengen van bestaande middelen en voor € 113.000 te verwerken in de jaarrekening 2019.
5. In te stemmen met de dekking van de beslispunten 2, 3 en 4 en deze te verwerken in de zomernota 2020 respectievelijk de kadernota 2021-2024 en de jaarrekening 2019, overeenkomstig de tabel onder het kopje 'Samenvatting kosten en dekkingsvoorstel' in de paragraaf Financiën van het raadsvoorstel

Aldus besloten in de vergadering van 16 januari 2020.

de griffier
Jan Bouke Zijlstra

de voorzitter
Martijn Dadema

Bijlage 2: Schriftelijke beantwoording vragen, toegezegd Rond de tafel 10-12-2019

Tijdens de Rond de tafel op 10 december jongstleden zijn u bij de bespreking van de informatienotitie over het bedrijfseconomisch en commercieel onderzoek bij het SBR, schriftelijke antwoorden op de volgende twee vragen toegezegd:

1. *Welke inschattingen c.q. welke uitgangspunten zijn gekozen bij de TCO?*
2. *Hoe moet artikel 7.6 van de Beheer- en exploitatieovereenkomst worden uitgelegd?*

1. Welke inschattingen c.q. welke uitgangspunten zijn gekozen bij de TCO?

Relatie uitgangspunten personeel bij verzelfstandigingsbesluit SBR en besluit Nieuwbouw Tijenraan

Op 30 januari 2014 is besloten tot verzelfstandiging van het SBR.

Uitgangspunt voor het personeel is overname door SBR met toepassing van een private CAO en een nog vast te stellen sociaal plan waarvoor het sociaal statuut van de gemeente leidend is. In het sociaal statuut staat dat bij overgang van personeel naar een nieuwe werkgever vanwege privatisering, bij B&W de plicht rust te streven het geheel van salarisaanspraken en overige aanspraken en vooruitzichten van de betrokken medewerkers, zoals die op het moment van de overgang bestaan, per saldo door de nieuwe werkgever in volle omgang te laten garanderen.

Op 20 februari 2014 is besloten tot nieuwbouw voor Tijenraan op basis van een Programma van eisen. Hierin zijn de kosten voor het Nieuwe Tijenraan begroot met als financieel kader dat het nieuwe Tijenraan de gemeente niet meer geld kost dan het oude Tijenraan. De hogere kapitaallasten kunnen worden terugverdiend met minder onderhoudskosten en een lagere exploitatiebijdrage aan het SBR.

In de TCO is voor de raming van de personeelskosten van het SBR uitgegaan van een private CAO overeenkomstig het eerder genomen besluit tot verzelfstandiging van het SBR. De gemiddelde loonsom volgens een markt CAO ligt op dat moment op € 45.800 en de inschatting was bij het verzelfstandigingsbesluit en de keuze tot nieuwbouw van Tijenraan dat het SBR met een private CAO in de toekomst een besparing op de personeelskosten kan behalen.

Proces tot stand komen Sociaal Plan

De verwachting was dat het personeel per 1-1-2015 in dienst kon treden bij het SBR. Echter bleek begin 2015 dat de aanmelding van het personeel bij het ABP niet lukte, omdat de algemeen verbindend verklaarde CAO (Recreatie) voor het personeel ging gelden met een eigen verplicht pensioenfonds. Dit strookte niet met de overeengekomen uitgangspunten met de vakbonden voor een sociaal plan en zou bovendien erg kostbaar gaan worden voor de gemeente omdat er dan voor de medewerkers pensioen ingekocht zou moeten worden bij het Pensioenfonds Recreatie. Bovendien wilden de vakbonden dat de garantie voor behoud van het netto salaris(perspectief) bij overgang naar het Sportbedrijf ging gelden tot het einde van het dienstverband bij het Sportbedrijf. De gemeente wilde dit aanvankelijk beperken tot 2 jaar. De vakbonden wilden toen niet verder praten over een sociaal plan. De medewerkers van het Sportbedrijf zijn daarom eerst bij de gemeente in dienst gebleven en werkten via een detacheringsovereenkomst bij het Sportbedrijf.

In 2016 is door de gemeente een lobbyist in de arm genomen om met de werkgeversverenigingen Vermo en Recreatie en de pensioenfondsen Recreatie en ABP, helderheid en overeenstemming te krijgen onder welke condities het SBR personeel alsnog kon overgaan naar een private CAO en deelnemer kon blijven van het ABP.

Er is het nodige onderzoek gedaan naar de verschillende voor- en nadelen van, en de mogelijke

aansluiting bij beide cao's en pensioenfondsen. Uiteindelijk kwam naar voren dat de beste keuze voor

werkgever en werknemer cao Vermo en pensioenfonds ABP is. Met het GO komen we dan eind 2017 tot een vastgesteld Sociaal plan en per 1-1-2018 kunnen personeelsleden in dienst treden bij het SBR. Op 4 oktober 2017 bent u als gemeenteraad hiervan op de hoogte gesteld.

Besparingsinschattingen personeelskosten SBR

Wanneer in 2014 het Verzelfstandigingsbesluit van het SBR wordt genomen, is de inschatting, dat het SBR met een private CAO in de toekomst een besparing op de personeelskosten kan behalen. Wel wordt aangegeven dat, dit afhankelijk is van het verloop na de verzelfstandiging en welke afspraken in het sociaal plan worden overeengekomen.

Vanwege het sociaal statuut is in het vastgestelde sociaal plan opgenomen dat werknemers die per 1-1-2018 zijn overgegaan tot einde dienstverband het netto salaris (perspectief) behouden dat zij hebben op moment van overgang. Daarnaast is in de periode 2015 tot heden de gemiddelde loonsom per fte hoger geworden door een schaalverhoging voor zwempersoneel, versterking van de staf en autonome stijgingen van CAO loon en pensioen. Zo is de premie ABP in 2018 en in 2019 met circa 8 procent gestegen.

Het SBR is dus in 2018 overgegaan naar de CAO Vermo en het ABP. De CAO Vermo is specifiek bedoeld voor verzelfstandigde sportbedrijven (vanuit ambtelijke dienst) en is nagenoeg gelijk aan de CAR-UWO (volgt verder de CAR-UWO). Groot voordeel is het niet meer hoeven te betalen van onregelmatigheidstoeslagen bij nieuwe medewerkers. Daarnaast heeft de Vermo als nadeel dat voortaan reiskosten worden uitbetaald. Per saldo gaan de besparingsvoordelen zich pas voordoen wanneer er verloop komt in het personeel dat in 1-1-2018 is overgegaan van gemeente naar SBR en zijn deze besparingen bij het aantrekken van nieuwe medewerkers vanwege de CAO Vermo minder dan bij toepassing van de CAO recreatie-zwembaden.

Conclusie

Inmiddels is, na de overgang van het personeel in 2018 van gemeente naar SBR, duidelijk geworden dat vanwege de hogere personeelskosten, de te behalen resultaatverbetering met het nieuwe gebouw van € 370.000,- (meer omzet en lagere kosten voor energie en gebruikersonderhoud) niet volledig als korting op de exploitatiebijdrage aan het SBR doorgevoerd kon worden. Gezien het moment van vaststelling (en de uiteindelijke inhoud van) het sociaal plan eind 2017 had dit niet binnen de TCO opgevangen kunnen worden. Immers, het nieuwe Tijenraan was in juli 2015 al aanbesteed en de start van de bouw was in 2016.

Wel heeft het college in de Zomernota 2018 aangegeven dat het Sportbedrijf voor 2018 en 2019 hogere exploitatiekosten/lagere opbrengsten voorziet en dat de exploitatieontwikkeling onderdeel is van het gesprek met het bestuur van het Sportbedrijf. Eind 2018 is in de Begroting 2019 al aangegeven dat over 2018 een negatief exploitatieresultaat voor het sportbedrijf wordt verwacht en dat nog niet duidelijk is in hoeverre dit verlies incidenteel is/direct een gevolg van de aanloopproblemen met Nieuw Tijenraan of dat dit (ook) een structurele afwijking is van de TCO die geldt als leidraad voor de gemeentelijke exploitatiebijdrage aan het SBR. Hier is eveneens aangekondigd dat dit op zijn vroegst is uit te kristalliseren in 2019, in lijn met de eerdere beantwoording op vragen vanuit de raad (LA/VVD) (19-12-2017) dat een onderzoek naar verzelfstandiging Sportbedrijf op zijn vroegst representatief mogelijk is in 2019. Conform deze aankondiging én de opdracht, via motie van uw raad in november 2018, om maatregelen te treffen die zorgen voor een hersteld, gezond evenwicht in de exploitatieresultaten van het SBR, is besloten tot het thans voorliggende bedrijfseconomisch onderzoek.

2. Hoe moet artikel 7.6 van de Beheer- en exploitatieovereenkomst worden uitgelegd?

In de artikelen 7.4 tot en met 7.6 van de exploitatie overeenkomst met SBR staat het volgende:

- 7.4 Een exploitatieoverschot over een boekjaar wordt minimaal voor 50% toegevoegd aan een in te stellen reserve “exploitatie risico’s”, voor zover die reserve minder dan 10% van de begrotingsomzet bedraagt.
- 7.5 Exploitatieverliezen worden allereerst ten laste van de reserve gebracht, het meerdere komt ten laste van het eigen vermogen van de Vennootschap tot dit tot € 0,0 is gereduceerd.
- 7.6 Bij een eventueel nog verder resterend verlies kan de Gemeente naar eigen inzicht overgaan tot additionele financiering. Deze financiering wordt afgelost uit eventueel latere resultaten.

Artikel 7.6 van de exploitatieovereenkomst speelt wanneer het SBR een verlies niet zelf (helemaal) meer kan opvangen. De gemeente kan dan overgaan tot additionele financiering van het (restant) verlies. In voorliggende situatie stellen wij voor om SBR voor de jaren 2019 tot en met 2022 een verliescompensatie te geven en wanneer SBR weer voldoende weerstandsvermogen heeft kunnen opbouwen, passende afspraken te maken over het terugbetalen van de ontvangen verliescompensaties voor 2019 tot en met 2022.